

IZHAJA MESEČNO — CELOLETNA NAROČNINA ZNAŠA 15 DIN
NAROČA SE: PROSVETNA ZVEZA V LJUBLJANI, MIKLOŠIČEVA 7

ŠTEV. 5

DECEMBER 1935

LETO XIV

Nov človek v novi dobi

Dr. Vilko Fajdiga

Da je čas, v katerem živi sedanjí človek, na nek način nov, drugačen od prejšnjih, res ni treba mnogo dokazovati. Težje je, določiti najvažnejše značilnosti te nove dobe, saj ima sto različnih obrazov. Za svoj referat o novem človeku v novem času, ki bi ravno zato lahko imel tudi 100 različnih oblik, si izberem izmed značilnosti novega časa dvoje: za posameznika je značilna njegova velika materialistična miselnost, za družbo pa je značilna njena bolesta zamotanost in zmede, ki izhaja iz bolezní njenih stanov.

Sedanji človek je materialistično usmerjen. To ni več bogoustvarjen harmonični človek, kjer duša veleva telesu, kjer je zagotovljeno prvenstveno mesto svetu duhovnih vrednot, ampak je zanj ta red narobe obrnjen. Sedanji človek beži pred duhovnostjo, beži pred največjim duhom — Bogom. To se kaže v odklonilnem stališču do vere in Cerkve, ki predstavljata, hranita in posredujeta največjo duhovnost. Takemu človeku polaga laži-učenjak na jezik besede: Boga in njegove očetovske roke ne potrebujemo več. Cerkev nam pomeni le še toliko kot muzej. To se kaže nadalje v silni verski brezbriznosti, ko se je naporom materializma posrečilo naučiti človeka shajati brez vprašanja: odkod in kam. Materialistična usmerjenost človeka te

dobe se seveda javlja povsod tam, kjer ima ta poplitveni, vedno manj duhovni človek kaj opraviti. Njegovo lastno stanje se javlja v njegovi umetnosti in znanosti, gospodarstvu in politiki, vzgoji in šoli. Ni več duh tisti, ki vodi in oblikuje materijo, ampak materialistična misel je vzela prvenstvo duhovnosti. V literaturi, družabnem gledanju in svetovnem pojmovanju praktično prodirajo materialistične smernice. Človeku se včasih zdi, kot da je krščanska duhovnost pritisnjena ob steno in ne more več priboriti zmage duhu nad snovjo. To je že značilna bolezen nove dobe, ki ni mnogo različna od nekdanje poganske, ki je vpila: kruha nam dajte in iger, drugega ne rabimo.

Tudi to je značilno za naš čas, da je družba močno bolna. Zamotana je in zblojena in toliko bolj, čim bolj se za njeno zdravje sučejo krog nje razni socializmi, komunizmi itd. Če slepec slepca vodi, oba v jamo padeta. Saj mora biti bolna, če sestoji iz samih nezdravih posameznikov in če ti potem vsak v svojem stanu iščejo prilike, da bolezen zanesejo med druge in s pomočjo stanov, teh velikih sestavnih delov človeške družbe, kvarijo celotni njen organizem. Gotovo bi bilo v človeški družbi mnogo več jasnosti in zdravja, če bi se stanoví zavedli svojih pravic

in dolžnosti, obenem pa tudi svojega poslanstva za celotno človeštvo. — Prav v tem zabrisovanju in omalovaževanju stanov in njihovih posebnih potreb in nalog bogato žanjejo vsi tisti, katerih največji dobiček prihaja ravno od zmede v vsej družbi. Zamotanost socialnega vprašanja je torej druga značilnost nove dobe, zoper katero bo tudi treba iskati zdravil.

Spričo te dvojne bolešne značilnosti nove dobe seveda katolicizem ne sme ostati pasiven, brezbrizen, ampak mora, kakor v vseh dobah, za novo dobo graditi tudi novega človeka, ki bo svojim sočasnim nalogam kos. Vse v katolicizmu, vsa katoliška aktivnost mora hiteti, da ne zamudi slabostim dobe postaviti v bran nove moči katoliškega človeka. Ker ima pri takem oblikovanju in taki borbi tudi katoliška kultura veliko nalogo, zato problem novega človeka mora bistveno zanimati tudi katoliško prosveto, katera se mora od svoje strani potruditi, da z vsemi močmi sodeluje pri vzgoji takega človeka.

I.

Zoper sedanjega, materialistično usmerjenega človeka je treba vzgojiti novega, zdravega, poduhovljenega človeka, o tem si je bilo na jasnem 400 katoliških visokošolcev z vsega sveta, ki so pred dobrim mesecem zborovali na Češkoslovaškem pod imenom Pax Romana. In ko je bilo treba konkretno pokazati po kateri poti naj gre to oblikovanje, so našli tisto, ki je za nas najbolj razumljiva in edina sprejemljiva: induere Christum, obleči Kristusa. Človek, sleči vso staro materialistično navlako in obleci novega človeka, ki je po Bogu ustvarjen v resnici, pravičnosti in svetosti, kakršen je bil Kristus, naš brat, prvorojenec vseh stvari. Zato nov človek, dobro je to poudaril dr. Rückl v Pragi, za nas pomeni zopetno priznanje vsega božjega reda v stvarstvu, zopetno upoštevanje vseh razmerij, kakor jih postavlja narava in razglašča naša vest, ki obe iz Boga izhajata in jih vera najlepše dopolnjuje. Novi človek, ustvarjen po Bogu, mora biti tudi ves v Boga usmerjen, saj bo le tako mogla biti vrnjena avtoriteta in moč

duha nad telesom. Ker pa je Boga človeku po človeško pokazal Kristus, postani nov človek kakor Kristus, velik v dobroti in pravičnosti, v resnici in odpovedi, velik predvsem v ljubezni, ki je največja. — Skratka: nov človek bodi svet človek po zgledu Kristusovem. Poduhovljen človek za nas pomeni tistega, ki je poln Kristusa, njegove milosti in njegovega zgleda, kakor nam ga neprestano predstavlja in v liturgiji obnavlja edino prava vodnica pri gradnji novega človeka — sv. Cerkev. Zato o poduhovljenju in prenovitvi človeka brez najtesnejše naslonitve na Cerkev sploh govoriti ne moremo. Cerkvi pa pri tem največjem delu in cilju pomaga njen laični apostolat v KA, in ker je po svojem bistvu in škofovem naročilu kat. prosveta del celotnega apostolata KA, takozvani kulturni apostolat, je tudi njen vrhovni namen graditi novega človeka, ki je ves duhoven, ves Kristusov, ves božji, poln milosti in resnice. Vi lahko rečete, da je to pridiga, toda povem Vam, da samo v tem vidim upravičenost kat. prosvete, ki tisti hip izgubi pravico do svojega obstanka, ko bi se odpovedala tej vrhovni nalogi: obnoviti vse in predvsem človeka v Kristusu. Pred par dnevi mi je pripovedoval dr. Bros, vrhovni voditelj KA na Poljskem, kako je bilo treba z največjimi težavami tudi tam gori priboriti zmago teh misli, da vsej aktivnosti katoličanov, društveni ali neorganizirani slejkoprej more biti pred očmi samo eno: Kristus, Kristus vse v vsem, danes je to prepričanje že močno zmagalo in mora zmagati tudi pri nas. Prosveta ima pri tako usmerjeni vzgoji novega človeka svoj gotov omejeni del; če naj obnavlja in poduhovlja človeka božja vera, zapoved in milost, sv. pismo in sv. Evharistija, če naj ga vidno vodi k cilju posebno vidna Cerkev, pa ni nobenega dvoma, da ga mora k istemu cilju voditi tudi kultura, ki ga je le prevečkrat od tega cilja že potegnila proč, ni dvoma, da mora novega, za Boga in Kristusa narejenega človeka, vzgajati tudi prosvetno predavanje in igra, kino in radio, umetnost in znanost in čimlepše bo prosveta vršila to nalogo, temlepše bo dosegala svoj namen, opra-

vičila svoje bivanje, od drugih prosvet različna in se toliko lepše naslanjala v organizem celotne katoliške aktivnosti.

Tudi vzgoja tega človeka mora iti še v apostolski smeri. Kakor je bil sam prenovljen v Kristusu, se mora truditi, da bo tudi sam vse prenavljal v Kristusu. Človek, katerega rabi sedanji čas, je človek KA, ki je za Kristusa zato, da ga bo mogel tudi drugim posredovati. Novi človek zato ni noben pesimist, svetobežneš, ki se časa boji, ampak optimist, ki zaupa v moči svojih idej, ki so božje, in v nepremagljivost milosti. Poduhovljen kristjan naših dni hoče biti v svetu, toda ne od sveta. Zato bo v apostolski gorečnosti širokosrčno sprejel vse moderne iznajdbe, vsa nova pota, po katerih materializem skuša borbena osvajati krščanske postojanke in bo zavračal po istih potih škodljivca. Nov človek ne bo bežal pred kulturo, ampak jo bo sprejel, saj je božja hčerka, poduhovil, rešil iz materialističnih spon in naredil iz nje apostolsko orodje. Skozi vrata svojih hramov kulture moramo voditi ljudi k duhovnosti, k Bogu. Katoličanu naših dni je res potrebno, da se vadi v krepostih čistosti, ubožstva in pokorščine, še posebno pa mu je poleg tega treba kreposti moči, da bo ostal moralen sredi nemorale, svoboden sredi materialističnega nasilja, prodoren skozi materialistično navlako, dokler ne pribori pri vsem, posebno pri kulturi zopet prvenstvo duhovnosti.

V interesu človeka samega, v interesu katolicizma — odrešenja vsega sveta iz spon materializma je torej če se potrudimo neprimerno bolj kot doslej za poduhovljenje človeka po Kristusovi podobi. Pri tej nalogi mora vse sodelovati. Vse to pospešeno delo naj vodi in ureja po papeževi volji KA, ki se s tem pokaže kot bistveno važen organ pri oblikovanju novega člo-

veka. Razvidno je po vsem tem, da je herezija nad časovnimi potrebami in sedanjim katolicizmom, ako še kdo dvomi o njeni potrebi in obveznosti in tudi to je razvidno, da spada vse delo kat. prosvete, v kolikor mora sodelovati pri vzgoji novega duhovnega človeka pod vrhovno vodstvo in pobudo KA. Časi, v katerih se take smerice niso dovolj resno jemale, morajo izginiti z nastopom nove prosvetne dobe. Še bolj pa mora seveda izginiti nezmislno mišljenje, da je z nastopom prosvete KA postala nepotrebna. Nasprotno, prav je, da to ponovimo, kar je danes edino potrebno za ozdravljenje dobe, je ozdravljenje človeka oz. oblikovanje novega, neprimerno bolj globokega, vernega, duhovnega, iz zaklada božjih nauk in milosti živečega človeka. Ker k temu v bistveni odvisnosti od Cerkve vodi KA, je ona enako bistveno in prvenstveno potrebna. To je pač mišljenje, ki mora prodreti in v tem smislu bodo morali vsi krožki, fantovski in dekliški, sportni in gledališki usmerjati svoje delo. Ni s tem rečeno, da bi morali prosvetna društva spremeniti v bratovščine z mnogo molitvijo in daritvijo, ne, saj v tem delu KA pomagajo posebna verska združenja. Pač pa je rečeno, da vse prej omenjeno delo vrhovno mora biti usmerjeno k temu cilju, dalje istemu cilju s prosvetne strani nič ne sme nasprotovati, vse kulturno delo, ki je naloga prosvete, pa je treba tako preurediti in prenoviti, da vedno pozitivno k temu cilju vodi. — Nova doba bo hvaležna vsakomur, ki pomaga ustvarjati nove ljudi, tam ko sami Kristusovi v apostolski gorečnosti osvajajo vse za Kristusa in se tako seli mir Kristusov v kraljestvo Kristusovo. Prosveta bodi ponosna na edino odgovornosti polno delo, ki jo v tem smislu čaka.

(Konec prihodnjič.)

Občni zbor Prosvetne zveze v Mariboru

Po triletnem presledku so se delegati prosvetnih društev, ki so včlanjena v Prosvetni zvezi v Mariboru dne 7. novembra 1935 zbrali na občnem zboru, tamkaj sodili o prosvetnem delu zadnjih

treh let in sprejemali načrte za bodočnost.

Predsednik dr. Josip Hohnjec je ob desetih otvoril občni zbor, ugotovil sklepčnost, ker je bilo zastopanih 92

društev in pozdravil vse delegate, zastopnika prevzv. škofa dr. Fr. Cukalo, podpredsednika mestne občine g. Fr. Žebota in zastopnika Prosvetne zveze v Ljubljani g. Vinka Zora.

Na predsednikov predlog so bile odposlane sledeče brzojavke:

1. Nj. V. knezu-namestniku Pavlu, Belgrad :

Občni zbor Prosvetne zveze v Mariboru se usoja sporočiti Vašemu Višočanstvu kot visokemu pokrovitelju narodne prosvete izraz iskrene hvaležnosti z izjavo globoke vdanosti in zvestobe Njegovemu Veličanstvu kralju Petru II. in vsemu kraljevskemu domu.

2. Gospodu ministru dr. Antonu Korošču, Belgrad.

Prosvetna zveza v Mariboru pozdravlja z občnega zbora svojega častnega predsednika in restavratorja naše narodne prosvete z izrazom hvaležnosti in vdanosti.

Obe brzojavki sta bili soglasno in navdušeno sprejeti.

Živahno pozdravljen je izrekel mariborski g. podžupan Fr. Žebot sledeči pozdrav: Iskreno pozdravljam novooživiljeno Prosvetno zvezo v imenu mestne občine mariborske. Izražam nado, da se bo življenje in delovanje PZ bujno razvilo in še bolj razcvetelo kakor pred razpustom. Naj bi bila naša društva nekake visoke šole za našo podeželsko mladino. Naj bi se tako širila v vseh naših vaseh krščanska in slovenska zavest ter prava iskrena ljubezen do naše jugoslovanske domovine. Naj bi se nam nikdo več ne usodil uničevati iz sovraštva do slovenske in katoliške prosvete veličastno prosvetno stavbo dr. Janeza Ev. Kreka in našega voditelja dr. Korošca. Pri ustanovitvi Slov. kršč. soc. zveze je nekako pred 30 leti zaklical dr. Korošec in tako kličem tudi jaz danes: „Sejmo seme plemenitih rož, da bomo narod poštenjakov, narod vrlih mož!“

V imenu prevzvišenega knezoškofa je pozdravil občni zbor stolni dekan dr. Cukala, ki je rekel: „Rad bi bil prevzvišeni sam navzoč pri tem velikem zboru, pa je zadržan po svojem obil-

nem delu. Naročil pa mi je, naj pozdravim ta zbor prosvetnih delavcev katoliške prosvete, ko po dolgem molčanju spet svobodno zborujejo. Takrat, ko smo morali molčati, smo se šele zavedali, kaj smo izgubili in bomo zato sedaj to znali toliko bolj varovati in ceniti. V tem času pa smo se tudi zavedali, kaj bi morali storiti preje, pa nismo storili. Molk nas je poglobil, odstranil je vso plehkost, navdušili smo se res za globoko katoliško prosveto. — Oni, ki so ostali v teh časih zvesti, vztrajni in značajni, naj bodo odločni in nepremakljivi še v naprej. Od Boga blagoslovljeni nesite vse današnje navdušenje za delo za globoko katoliško prosveto na svoje domove in v svoje društvene domove.“

V imenu PZ v Ljubljani je pozdravil občni zbor g. Vinko Zor. Rekel je, da naj v Ljubljani začrtane smernice kažejo delo v bodočnosti tudi Prosvetni zvezi v Mariboru, zlasti pa želi, naj bi mariborska Prosvetna zveza zaorala globoko pri narodno obrambnem delu.

Nato je govoril predsednik dr. Jos. Hohnjec.

Stirimo dva pogleda: nazaj in naprej. Ko gledamo nazaj, se nam ustavi pogled ob 17. februarju 1933, ki je za našo prosveto pravcati dies ater (črni dan), prirejen od njenih nasprotnikov. Naša prosveta ima svoje nasprotnike ne samo med Nemci, Madžari in Italijani, marveč tudi med sinovi našega naroda. In vprav ti so ji napisali smrtno obsodbo ter so jo, ker so imeli državno oblast v svojih rokah, tudi takoj izvršili. Pred stoletji je turška sablja izvrševala med našim narodom krvavo sekanje glav, v zimi 1933 pa so se razsekale prevažne osnovne celice našega ljudskega kulturnega organizma. Slovenski narodni organizem je zaječal pod tem protikulturnim činom, ki je zadel ves narod.

Politične persekucije, ki so se vršile pod prejšnjimi režimi neslavnega spomina, so zadele, in sicer občutno zadele posameznike, ta udarec pa je pogodil narodovo dušo. Njeno vroče hrepenenje po pristni narodni prosveti, ki naj da naši zemlji pravo kulturno podobo, je bilo namah oropano najboljših in naj-

razširjenějšíh sredstev, s katerimi se je prej tako dobrodejno udeleževalo v splošno narodovo korist. Povsem kulturno je bilo naše delo, ne politično, kakor so nas oklevetali naši protivniki. Nje pa je zares vodil zgolj političen nagib, vznikel iz sebičnosti, ubiti in razbiti so hoteli našo prosveto, da bi na njenih razvalinah zgradili svojo strankarsko politično stavbo. S tem brutalnim protikulturnim dejanjem so se postavili v isto vrsto z onimi, ki zadržajo po tujih državah prosveto slovenske narodne manjšine. Da so hoteli nepopoljšljivo ostati v tej vrsti dokazuje dejstvo, da je bil naš predlog za ustanovitev nove Prosvetne zveze 8. junija 1935 odbit.

S tem so naši protivniki dokazali, da ne znajo iz zvezd čitati bodočnosti, ko so vendar njihove zvezde že ugašale. Ugasnile pa so definitivno v letošnji kresni noči. Na dan rojstva svetega Ivana Krstitelja je bila porojena sedanja vlada, ki je v resnici vlada narodnega zaupanja in ki si je postavila veliko nalogo: konsolidacijo notranjih razmer v državi. Predpogoj za tako ureditev je odstranitev glavnih krivic, storjenih pod prejšnjimi režimi. Med največjimi krivicami je brez dvoma razpust Prosvetne zveze. Zato je sedanji notranji minister g. dr. Anton Korošec z odločbo dne 15. julija zopet vpostavil Prosvetni zvezi v Mariboru in v Ljubljani z vsemi včlanjenimi društvi.

Pogled naprej! Naša narodna prosveta je zopet svobodna. Kamen je od groba odvaljen, pečati so počili. Ko smo zopet začeli delati, se zavedamo velikosti naloge, ki nam je stavljena. Svobodni smo. Osvoboditi pa moramo tudi ljudsko prosveto, v kolikor je pod diktatorskimi ali poldiktatorskimi režimi bližnje preteklosti prišla v suženjstvo lažnjivega svobodomiselstva in naprednjakarstva, verske mlačnosti in brezbržnosti ali protiverskega in brezbožnega marksizma. Duša našega ljudstva ne sme biti sužnja praznim frazom, strupenim lažem, škodljivim zmotam in usodnim zablodam. To osvobodilno akcijo moramo voditi z vso pozornostjo, vnemo in vztrajnostjo zlasti med našo mladino, ki je, odkrito to priznajmo,

v nevarnosti. Rešiti jo more edino resnica, cela Kristusova resnica. Kjer ta ne vlada, tam mladina propada.

Izkustvo zadnjega časa kaže, kako pripravlja liberalizem kot vzgojitelj mladine pot komunizmu. Iz gnezd liberalnih roditeljev in vzgojiteljev vzletijo mladiči kaj radi pod zastavo komunizma, ki ruši vero, cerkev, družbo in državo. Mimo takih pojavov ne more iti prijatelj naroda brezbržnih oči in hladnega srca. Inkriminirati ne hasne, oblast klicati na pomoč ne kaže, delati velja. Zato slovi naš sklep: katoliška prosvetna akcija! Na evharističnem kongresu v Ljubljani sem v svojem govoru omenil, da predsednik čehoslovaške države g. Masaryk ne najde zdravila za sedanje razmere v človeški družbi drugod ko v jezstvu, v Jezusovih naukih, v njih globoki življenjski obliki. Naš program je: popolno, celotno jezstvo. Kristus — Bog in človek, naš najvišji učitelj in posvetitelj bodi središče naše prosvete! Tako, le tako bomo rešili mladino in narod. Takšna prosveta je resnično rodoljubna in eminentno državotvorna.

Sledi tajniško poročilo, ki ga pođa tajnik Fr. Sekolec. Iz poročila posnemamo sledeče:

Prosvetna organizacija je namenjena zlasti fantovski mladini. Zato je odbor posvečal največ pažnje organizaciji fantovske mladine. Po razpustu Prosvetne zveze so se fantje zbrali v fantovski Katoliški akciji in se tamkaj pripravljali tudi za prosvetni apostolat. Največjo pažnjo je vodstvo fantovskih odsekov posvetilo vzgoji in izobrazbi onih fantov, ki naj bi bili vodilni v fantovskih odsekih. Tem fantom so bili namenjeni tritedenski oz. štirinajstdnevni tečaji v Mariboru. Treh takih tečajev se je udeležilo 40 fantov iz 40 župnij lavantinske škofije. Vsem udeležencem je vodstvo oskrbelo brezplačno stanovanje in prehrano. Širšemu krogu naših fantov so bili namenjeni enodnevni dekanijski in okrožni tečaji. Takih tečajev je bilo 45, udeležilo pa se jih je okoli 3000 fantov. Sad teh tečajev je bilo 60 fantovskih odsekov. Za fantovske sestanke je vodstvo izdalo knjižico o zgodovini socialnega in pro-

svetnega dela Katoliške cerkve med Slovenci, vsak mesec pa pošiljalo odsekom osnutke za predavanja. Dvakrat so se vršile prosvetne tekme fantovskih odsekov, ki se jih je udeležilo 40 odsekov. V zadnjem letu so se vršile še prosvetne tekme posameznikov, za katere je bila predpisana težja tekmovalna tvarina. O moči fantovske organizacije pričajo tabori, katerih je bilo 15, udeležilo pa se jih je okoli 17.000 fantov. S športom se fantje v zadnjih treh letih niso bavili, ker razmere za to niso bile ugodne. Važno nalogo v fantovskih odsekih je vršil „Naš dom“, ki je iz skromne priloge Slov. gospodarja postal lep fantovski list. Vodstvo fantovskih odsekov je imelo 72 sej. Opravilni zapisnik izkazuje 2483 številok.

Poleg fantovski mladini je odbor posvetil mnogo skrbi poljudnemu poučnemu čtivu. Izdajal je Prosvetne knjižice, ki bi društvom nudile snovi za predavanja. Prvim 12 zvezkom, ki so izšli v pretekli poslovni dobi, naj bi izšlo nadaljnih 6 zvezkov. Izšel pa je le prvi, ker je razpust PZ nadalnje delo onemogočil. V tetošnjem letu bo izšlo šest zvezkov. Prvi o Slomšku je že pripravljen za tisk.

Razmere so omogočile odboru, da je postavil temelje izposojevalnici diapositivov. Upati je, da bo ta izposojevalnica vplivala na društvene sestanke, glede njih števila in njih vzgojne ter izobraževalne vrednosti.

V življenje stopa tudi centrala ljudskih odrov, ki si bo uredila izposojevalnico ljudskih iger in odrskih potrebbčin. Cilj te centrale bo, našim odrom pomagati z vzgojo dobrih režiserjev in jim zopet vrniti ljudski narodni značaj.

Knjižnica Prosvetne zveze šteje 7491 knjig. Od zadnjega občnega zbora se je pomnožila za 987 knjig. Knjižnica je urejena po modernih načelih ljudskih knjižnic in odgovarja nalogam osrednje prosvetne knjižnice.

Prosvetna zveza je prirejala prosvetne večere. Tudi v tekočem letu se bodo vršili, posvečeni pa bodo našim narodnostnim, socialnim in vzgojnim vprašanjem.

V zvezi je včlanjenih 160 prosvetnih društev z 19.370 člani. Društvenih

knjižnic je 152, ki imajo okoli 68.000 knjig.

Odbor je imel 12 sej. Opravilni zapisnik izkazuje 1746 knjig.

Blagajniško poročilo je podal g. J. Maležič. Aktiva znašajo 49.137 28 dinarjev, ravno toliko pasiva. Promet je znašal Din 311.328 18. Za nabavo knjig Prosvetni knjižnici je bilo izdanih Din 48.739.

Nato je podal v imenu preglednikov poročilo g. kanonik dr. Mirt. Pregledniki so našli vse knjige v najlepšem redu in predlagajo odboru absolutorij s pohvalo.

Volitve

Pri volitvah je bil soglasno izvoljen za predsednika dr. Hohnjec. V odbor pa so bili izvoljeni: dr. Jeraj, inž. Muri, Jos. Stabej, dr. Meško, dr. Sušnik, prof. Sekolec, Maležič in Geratič. Namestniki so: dekan Gomilšek, ravnatelj Hrastelj, Juranovič, prof. Rihter, prof. Prijatelj, prof. Kovačič in vikar Munda.

Predlogi

Sprejeti so bili sledeči predlogi:

1. Članstvo prosvetnih organizacij naj opravlja javne zasebne molitve in prireja ter se udeležuje izvencerkvenih slovesnosti, akademij, zborovanj in spredovodov za beatifikacijo velikega narodnega buditelja in prosvetitelja škofa Slomška.

2. „Naš dom“ postane tudi glasilo Prosvetne zveze.

3. Uvede naj se v vse šole vsako leto Slomškova ura, v vsa društva pa Slomškov dan.

4. Vsa prosvetna društva včlanjena v PZ praznujejo kot društveni praznik na praznik Kristusa Kralja in praznik sv. Cirila in Metoda.

5. Prosvetna zveza zastavi ves svoj vpliv, da izgine iz naših podeželskih odrov odrski šund v obliki neprimernih predstav. Predvajajo naj se le igre, ki morejo tudi versko in нравno vzgajati.

6. Član društva, ki je včlanjeno v PZ v Mariboru, more biti le praktičen katoličan, ki izpolnjuje svoje verske dolžnosti, t. j. nedeljsko službo božjo, petkovo dolžnost in velikonočno.

V okviru občnega zbora PZ se je vršil takoj nato še občni zbor vodstva fantovskih odsekov PZ. Poročal je Mirko Geratič. V svojem poročilu je izvajal, da so se vrste naših fantov v zadnjih letih pojeklenile; prečiščeni in utrjeni gremo na novo

delo. Delovni program bo usmerjen v štiri strani: prosvetno-vzgojni, verski, organizatorični in sportni.

V odbor vodstva fantovskih odsekov PZ v Mariboru so bili nato izvoljeni: prof. dr. Josip Jeraj, dr. Meško, inž. Muri, prof. Sekolec, Mirko Geratič.

„Slovenska straža“ obnovljena

Ko je zadnja leta naše narodno-obrambno delo v veliki meri po krivdi onih, ki so naše narodne nasprotnike protežirali proti zavednim Slovincem, zaspalo in ko je tuji živelj gospodarsko vedno jačje prodiral v naše obmejne kraje, smo vedno jasneje uvidevali, kako nujno potrebna nam je narodno-obrambna organizacija, ki bi mogla prodreti v najširše plasti našega naroda in ki bi imela dovolj ugleda in sile, da bi mogla zlasti naš obmejni živelj narodnostno in gospodarsko okrepiti.

Tega so se zavedali mariborski prosvetni in gospodarski delavci in pripravili vse, da se je mogla v Mariboru osnovati „Slovenska straža“, katere ustanovni občni zbor se je vršil v Mariboru dne 14. novembra 1935. Področje društva obsega vse ozemlje kraljevine Jugoslavije, vodstvo in sedež pa je v Mariboru.

„Slovenska straža“ ima dva namena:

Narod vzgajati v smeri odločne narodne zavednosti in vse storiti za gospodarsko okrepitev slovenskega ljudstva tam, kjer mu preti nevarnost, da ga izpodrine in prežene z grude gospodarski močnejši tujec. „Slovenska straža“ noče nobenemu narodu ničesar jemati, hoče pa slovenskemu narodu ohraniti vse, kar je njegovega. Nastopala bo povsod, kjer bo obstoj našega življa ogrožen.

Pri narodno-obrambnem delu, kakršnega bo vršila „Slovenska straža“, naše prosvetne organizacije ne smejo stati ob strani. Saj je tudi našim prosvetnim društvom cilj prosvetna in gospodarska dobrobit slovenskega naroda. Dolžnost vseh naših prosvetnih delavcev je z vsemi silami pomagati „Slovenski straži“, ki bo iskala sodelavcev predvsem med člani naših društev. Naj bi naša narodno-obrambna organizacija v prosvetnih društvih našla krepko oporo!

Društvene vesti

Za adventni čas priporočamo društvom serijo diapozitivov za adventno dobo. Tudi sv. pismo starega zakona, Marijine slike so primerna tvarina za versko pripravo vernikov na adventno dobo, da se lažje vtopijo v cerkveno dobo.

Za božične praznike priporočamo društvom sv. pismo novega zakona, serijo diapozitivov o božični dobi, ki obsega vse važnejše praznike od božiča do postne nedelje. V to dobo spadajo tudi prvi mučenci t. j. preganjanje kristjanov in cerkvena zgodovina.

Nove serije diapozitivov:

1. Ob zaključku svetega leta v Lurdu, 40 slik.

2. Vera človeštva v posmrtno življenje, krasno predavanje opremljeno z barvanimi diapozitivi.
3. 800 letnica stiškega samostana, 40 slik in spisano predavanje.
4. Čehoslovaška, 50 krasnih slik koloriranih s predavanjem.
5. Abesinija, 47 slik koloriranih in predavanje.
6. Sueški prekop, 40 slik in predavanje.
7. Pokristjanjenje Slovencev, 30 slik.
8. Pokolj Armencev, slike in predavanje.
9. Mostar in okolica, 35 slik in predavanje.
10. Zgodovina Mohorjeve družbe in delo za dober tisk, 25 slik in predavanje.

11. Cerkev v rdečem pasu Pariza, 40 slik in predavanje.
12. Skozi Dolomite v Švico in nemške gradove, 50 slik in predavanje.
13. S srbsko armado preko Albanskih gora.

Ljudski oder priredi 5. in 6. januarja režišerski in maskerski tečaj. Na tečaju bo imel uvodno besedo g. prof. Franc Koblar, na kar se bo zrezirala igra, ki naj bi nazorno vpeljala režišerje v njihovo službo. Maskerski del tečaja bo vodil g. Podkrajšek. Tečaj se začne 5. januarja zjutraj ob 8 in traja do 12, ter popoldan od 2 do 6. Naslednji dan istotako. Za stroške tečaja prispeva vsak udeleženec 10 Din, za hrano in stanovanje mora skrbeti vsakdo sam. Za tečaj se je treba prigrasiti do 15. decembra in sicer na naslov: Ljudski oder, Ljubljana, Miklošičeva c. 7.

Sprememba pravil. — Prosvetna zveza, ki je prejela od kr. banske uprave dne 21. nov. 1935 odlok št. 30473/I. v zadevi spremembe pravil prosvetnih društev sporoča tem potom društvom sledeče:

Tiskana pravila, katera so društva prejela pri Prosvetni zvezi je treba popraviti v sledečih točkah:

1) § 1. tu je treba določiti delokrog društva, ki naj obsega določeno župnijo.

2) § 3. v 1. točki je treba črtati zadnjo besedo „in telesno“.

3) § 4. v 2. točki itd.

§ 4. v 3. točki „sport itd.“

4) § 12. odbor sestoji iz 8 članov, kateregakoli spola (kar je v oklepaju se črta). V istem odstavku se črtajo zadnje 4 vrstice (Odbori s 4 člani itd.).

5) § 13. 6. točka, drugi odstavek besede od 4 vsaj 3 člani odbora, to se črta.

Doda se § 21. Društvo stoji pod vrhovno oblastjo in nadzorstvom Ministr. prosvete ter so vse odločbe ministrstva obvezne za odbor in za občni zbor. Društvo bo vsako leto po letnem obč. zboru vsaj do konca februarja predložilo

Ministrstvu prosvete poročilo o svojem delu v preteklem letu in en izvod letnega računa. Pravila in vsakokratna sprememba in spopolnitev velja šele, ko to odobri Ministrstvo prosvete. Društvo občuje z državnimi organi po srezkih načelstvih v katerem področju se nahaja.

Društva katera želijo že izpopolnjena pravila, ki so v skladu z zakonom o društvih, shodih in posvetih iz l. 1931. lahko dobijo pri Prosvetni zvezi predpisana pravila. Letna poročila pošiljajo društva srezkim poglavarstvom, ki jih oddajo na pristojna mesta.

Prosvetna knjižnica.

Prosvetna zveza v Mariboru je že v prejšnjih letih izdajala Prosvetne knjižice. Izšla je prva serija 12 zvezkov v skupni nakladi okoli 20.000 izvodov. Nekateri zvezki so doživeli 2. in 3. izdajo. Veliko število naročnikov priča, da so te knjižice bile našim prosvetnim delavcem nujno potrebne in koristne.

V tem letu bo Prosvetna zveza v Mariboru izdajala 2. serijo Prosvetne knjižnice. Izšlo bo pet zvezkov po 24 strani, cena bo Din 2.— zvezku, celoletna naročnina Din 12.—. Društva, ki naročijo pet izvodov vsakega zvezka imajo popust in plačajo le Din 40.— celoletne naročnine.

Knjižice, ki bodo izšle v tekočem letu, bodo napisali priznani strokovnjaki. Izšle bodo sledeče: 1. Dr. Fr. Kovačič: Slomšek, njegovo delo in življenje, 2. Krek kot ljudski vzgojitelj, 3. Prof. Ivan Prijatelj: Rim ali Moskva, 4. Dr. Josip Jeraj: Stanovi v krščanskem družabnem redu, 5. Dr. Josip Hohnjec: Nacionalizem in katoličani. 6. Dr. Franjo Sušnik: Kmetški stan v naši književnosti.

Prosimo vsa prosvetna društva, njih člane in nekdanje naročnike, da naših knjižic ne bi odklanjali, marveč z veseljem sprejeli te svoje najboljše prijatelje.

Vsebina: Nov človek v novi dobi. — Občni zbor Prosvetne zveze v Mariboru. — „Slovenska straža“ obnovljena. — Društvene vesti. — Prosvetna knjižnica.